

W STULECIE URODZIN PROFESORA STANISŁAWA SZPORA NIEZŁOMNEGO PATRIOTY, WYBITNEGO UCZONEGO

„Oddział Gdański Stowarzyszenia Elektryków Polskich postanowił uczcić pamięć wybitnego gdańskiego uczonego o międzynarodowej sławie, Profesora Stanisława Szpora, ustanowieniem medalu pamiątkowego Jego imienia i wydaniem niniejszej monografii. Inicjatywa wysuwana i rozważana od paru lat zostaje szczęśliwie sfinalizowana przed przypadającym na rok 2008 stuleciem urodzin Profesora. W pracowitym i barwnym życiu zawodowym Profesora etap gdański (1947-1981), okres profesury w Politechnice Gdańskiej, był najdłuższy i najbardziej owocny; właśnie tu najwięcej stworzył i czuł się gospodarzem. To powody, dla których wolno mówić o gdańskim uczonego i gdańskiej szkole ochrony odgromowej. Z kolei od lat przedwojennych datuje się Jego członkostwo i aktywna działalność w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. To tłumaczy, dlaczego inicjatywę uczczenia pamięci Profesora Oddział Gdański SEP podjął wspólnie z Wydziałem Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej...

...W moim głębokim przekonaniu... Profesor Stanisław Szpor, a dzięki wrodzonym zdolnościom, doskonałemu wykształceniu, żelaznej dyscyplinie wewnętrznej i niezwyklej pracowitości doszedł do wyjątkowych kompetencji w elektryce, do biegiełki popartej umiejętnym wykorzystywaniem nauk podstawowych, matematyki i fizyki. Nadto porozumiewał się swobodnie i pisał swoje prace w kilku językach obcych. Nie tylko osobiście wiele w elektryce dokonał, ale inspirował kierunki badawcze, które powierzał swoim współpracownikom, po czym wspierał ich inicjatywy i pomysły. W okresie świetności Katedry kierowanej przez Profesora była ona znana w Polsce i poza jej granicami nie tylko z prac w dziedzinie techniki wysokich napięć i ochrony odgromowej: rejestracji piorunowych, konstrukcji i produkcji wyposażenia laboratoriów wysokonapięciowych, pomysłu i produkcji dławików przeciwpięciowych oraz wyładowczych ograniczników przepięć, projektu piorunochronów typu lekkiego czy usługowych badań eksploatacyjnych na rzecz przemysłu. W pierwszej polskiej zwarciowni w Gdańsku poza pracami własnymi prowadzono badania konstruktorskie i badania typu dla wielu fabryk aparaturowych. W Katedrze, pod kierunkiem S. Grudzieckiego, powstały odgromniki wydmuchowe i bezpieczniki wydmuchowe stosowane w terenowych sieciach rozdzielczych całego kraju. W Katedrze, pod kierunkiem T. Lipskiego, powstawały i były doskonalone kolejne konstrukcje polskich bezpieczników ograniczających i innych ograniczników prądu zwarciowego, wdrażane następnie do produkcji seryjnej. W Katedrze, pod kierunkiem Z. Wojnarowskiego, zainicjowano pierwsze polskie badania środowiskowe, w tym badania pleśniodporności sprzętu elektrycznego w wykonaniu tropikalnym, i wdrażano w przemyśle nowe procesy elektrotechnologiczne. Każde z tych pól działania rozrastało się wielokierunkowo, obfitowało w wartościowe publikacje, ekspertyzy, patenty i dokumenty normalizacyjne. Świadczyły one o powstaniu i rozkwicie szkoły naukowej...

...Stowarzyszenie Elektryków Polskich ma krótszą historię niż Politechnika Gdańska, bo powstało w roku 1919, a dopiero w roku 1932 powołano Oddział Wybrzeża Morskiego w Gdyni, jeden z 15 oddziałów, które istniały przed wojną, a w konspiracji również podczas wojny. Po wojnie reaktywowano go jako Oddział Wybrzeża Morskiego z siedzibą w Gdańsku. Nazwa oddziału była nie do utrzymania po powojennym wielokrotnym wydłużeniu polskiego wybrzeża. Pierwsze po wojnie Walne Zgromadzenie Delegatów ziemi gdańskiej w roku 1947 w Gdańsku uważa się za zapoczątkowanie działalności nowego oddziału: Oddziału Gdańskiego SEP, który pod względem liczebności członków sytuuje się obecnie na piątym miejscu wśród 50 oddziałów Stowarzyszenia. Podobną pozycję ma pod względem potencjału intelektualnego oraz zakresu i wyników działalności gospodarczej...”

*(Z monografii poświęconej Prof. Stanisławowi Szporowi
„Od Redaktora” dra inż. Edwarda Musiała)*